

Pierwszy w Polsce pomnik ofiar operacji polskiej NKWD 1937-1938

12 grudnia 2022

W Sokołach na Podlasiu powstał pierwszy w Polsce pomnik poświęcony ofiarom tak zwanej operacji polskiej NKWD, przeprowadzonej przez Sowietów w latach 1937-1938.

8 grudnia, tuż po oficjalnym odsłonięciu miejsca pamięci, odbyła się konferencja naukowa pt. „Byliście – jesteśmy. Pamięci ofiar operacji polskiej NKWD 1937-1938”, poświęcona zagadnieniu owego zapomnianego ludobójstwa i eksterminacji naszych rodaków. Jak twierdzi obecny na uroczystości Adam Andruszkiewicz, sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, pomnik jest symbolem przywracania pamięci o mordzie prawie 200 tysięcy Polaków przez Sowietów.

Mimo że jest to w ocenie Fundacji Piękno Życia jedna z największych zbrodni ludobójczych XX wieku, w świadomości współczesnych mieszkańców Polski pozostaje praktycznie nieutrwalona. Tymczasem przypominanie i uzmysławianie Polakom stalinowskich zbrodni powinno nieprzerwanie trwać. Według Fundacji fakt, że w Polsce nie było dotąd miejsca upamiętniającego ofiary operacji polskiej NKWD, jest dowodem na to, że istniała taka potrzeba.

„O operacji antypolskiej NKWD z okresu 1937-1938 praktycznie nie pamiętamy” – powiedział obecny na konferencji prof. Krzysztof Sychowicz z białostockiego oddziału IPN, dodał również, że „mamy do czynienia przede wszystkim z ludnością cywilną, Polakami, którzy nieszczęśliwie znaleźli się poza granicami II Rzeczypospolitej”.

Co istotne, pomnik w Sokołach jest pierwszym monumentem upamiętniającym ofiary operacji polskiej NKWD 1937-1938 – a jego budowa nie doszłaby do skutku bez inicjatywy i wsparcia premiera Mateusza Morawieckiego i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Zdaniem Fundacji Piękno Życia wiedza o zbrodniach wojennych na ludności narodowości polskiej jest niezbędna, zwłaszcza w obliczu ostatnich wydarzeń, gdy spadkobiercy ZSRR po raz kolejny sięgają po wypróbowane metody eksterminacji.

„»Operacja antypolska« NKWD należy do zbrodni, o których pamięć trzeba przywracać w polskim społeczeństwie. Jestem przekonany, że pomnik, który stanął tu, w Sokołach – w sercu Polski – stanie się znany w całym kraju i przyczyni się do utrwalenia pamięci o tej zbrodni wśród kolejnych pokoleń Polaków” – mówił również wicewojewoda podlaski Tomasz Madras.

W spotkaniu naukowym zorganizowanym w dniu odsłonięcia pomnika wzięli udział wybitni specjaliści od lat zajmujący się analizą tej zbrodni i czynnie przywracający pamięć o niej w swych publikacjach i wystąpieniach oraz na łamach prasy. Wśród prelegentów znaleźli się prof. Mikołaj Iwanow, prof. Zdzisław J. Winnicki, dr Tomasz Sommer, dr Andrzej Biały dr Maciej Maciejowski i prof. Piotr Fiedorczyk. Niezwykle wzruszającym okazało się wystąpienie Heleny Szczegryn, mieszkanki Sokół, której rodzina doświadczyła represji ze strony reżimu stalinowskiego.

Powstanie pomnika ofiar operacji polskiej NKWD i zorganizowanie konferencji właśnie w Sokołach ma swoje podłoże nie tylko w oczywistej potrzebie pielęgnowania pamięci o tym tragicznym zdarzeniu. Organizator wykonawczy konferencji, firma MIMESIS, podkreśla, że zrealizowanie wydarzenia w hali targowej w Sokołach było wyzwaniem wartym podjęcia, ponieważ to miejsce, podobnie jak pomnik, jest symbolem zaangażowania lokalnej społeczności.

Już w najbliższym czasie pojawi się publikacja „Byliście – jesteście. Pamięci ofiar operacji polskiej NKWD 1937-1938”, zawierająca rozszerzone wersje zaprezentowanych podczas konferencji wykładów i reportaż z wydarzenia.

Autorstwo: [Fundacja „Piękno Życia”](#)

Źródło: PAP-MediaRoom.pl